

10.

Jakie wartości niesie sympatia?

I. PROSPEKT WARTOŚCI

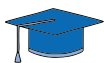
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie własnej sfery uczuciowej

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Delikatność w relacjach z drugą osobą

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Czym jest sympatia?¹

¹ „Słowo «sympatia» jest pochodzenia greckiego, składa się z przedrostka *syn* (wraz z kimś) oraz rdzenia *pathein* (doznawać). Dosłownie więc sympatia oznacza tyle co «współ-doświadczenie». Znaczenie wyrazu wskazuje na dwa momenty, które zawierają się w sympatii, a to na moment

- W jaki sposób można wyrażać swoje uczucia?
- Jakie są sposoby okazywania szacunku bliskiej osobie?

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Nie można krzywdzić drugiej osoby.
- Nie można traktować przedmiotowo bliskiej osoby².
- Sympatia angażuje emocjonalno-afektywną sferę człowieka.

Zasady

- Odkrywam wartości i dobro w drugiej osobie.
- Potrafię panować nad swoimi emocjami.
- Otwieram się na dialog z drugą osobą.
- Mimo sympatii jaką darzę moich znajomych, nie tworzę ich wyidealizowanego obrazu, ale widzę ich w prawdzie.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Związek rodziców stanowi przykład dla relacji budowanych przez młodych ludzi.
- Należy uczyć odpowiedzialności za drugą osobę.
- Przyjaźń i zaufanie są podstawą każdego związku.

Zasady

- Szanuję uczucia mojego dziecka.
- Dzielę się swoim doświadczeniem z drugą osobą.

pewnej wspólności czy też wspólnoty, wyrażonej przedrostkiem, oraz na moment pewnej bierności (doznawać), wyrażonej rdzeniem. Z tej racji sympatia oznacza przede wszystkim to, co «się dzieje» pomiędzy ludźmi w dziedzinie ich uczuć – to, przez co przeżycia emocjonalno-afektywne łączą ludzi. Trzeba przy tym wyraźnie zaakcentować, że to «dzieje się» z nimi, a nie – że jest ich dziełem, owocem aktów woli”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 82.

² „[...] Szczególnie, spontaniczne przeżycie zakochania się – punkt wyjścia i niejako fragment miłości między mężczyzną a kobietą – winno zostać podporządkowane trosce o uszanowanie dobra drugiej osoby. Dopiero wtedy zakochanie pomaga miłości swym potencjałem, a nie sprostowadza drugiej osoby do roli przedmiotu dostarczającego przyjemnego przeżycia”. *Człowiek – osoba – płeć*, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja Pomoc Rodzinie, Łomianki 1998, s. 191-192.

- Uczę, że relacja sympatii i przyjaźni wymaga wysiłku i zaangażowania z obu stron.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Należy reagować na patologiczne relacje między uczniami.
- Szkoła powinna wychowywać do odpowiedzialnych zachowań w relacjach międzyludzkich.
- Brutalność i wulgarność nie są przejawami sympatii.

Zasady

- Staram się zrozumieć uczucia uczniów.
- Nie zamykam się na problemy związane z emocjonalnym dorastaniem uczniów.
- Swoim postępowaniem uczę, że sympatia nie oznacza akceptacji negatywnych zachowań.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie, bazując na własnych obserwacjach, opisują zjawisko sympatii w różnych relacjach: kolegi i koleżanki, pomiędzy uczniem i nauczycielem. Można opisać jakiś przykład sympatii ze znanej literatury bądź filmu.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczniowie w sposób odpowiedzialny podchodzą do relacji. Nie bawią się uczuciami innych, nie traktują swoich sympatii przedmiotowo. Każde spotkanie pomaga w pogłębianiu relacji osobowych.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzi ludzie często zawierają znajomości ze względu na własną korzyść, a nie dobro drugiego człowieka. Zamiast stopniowo budować relacje polegające na zaufaniu i więzi osobowej³, koncentrują się tylko na sferze emocjonalnej

³ „Miłość we wzajemnych stosunkach między ludźmi nie jest czymś gotowym. Jest ona na-przód zasadą czy też ideą, do której ludzie muszą niejako podciągnąć swe postępowanie, jeżeli chcą – czego chcieć powinni – uwolnić je od nastawienia użytkowego, czyli konsumpcyjnego względem innych osób”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, s. 31-32.

i zmysłowej. Zbyt wcześnie następuje moment inicjacji seksualnej, co jest nieadekwatne do dojrzałości emocjonalnej i psychicznej nastolatków.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Młodzież w wieku szkolnym przeżywa pierwsze zauroczenia i zakochania, a co za tym idzie także pierwsze rozczarowania i zawody miłosne. Ta sama młodzież, chociaż doświadcza tych uczuć, niechętnie o nich mówi – szczególnie dotyczy to chłopców lub przesadnie opowiada o swojej sympatii, wszędzie i wszystkim – tym z kolei charakteryzują się dziewczęta. W każdym z tych przypadków młodzież potrzebuje wzorców właściwego przeżywania związanych z tym stanem emocji i uczuć. Przy omawianiu tej wartości warto odwołać się do wybranych postaci z lektur szkolnych.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Pajaczek na rowerze Ewy Nowak to współczesna powieść, osadzona w środowisku warszawskiej dzielnicy. Porusza podstawowe problemy współczesnych rodzin, z jakimi muszą sobie radzić dzieci, tj. rozpad rodziny, brak oparcia w najbliższych i zrozumienia ze strony rodziców, problemy z rówieśnikami, pierwsza miłość.

Główni bohaterowie książki to Ola i Łukasz. Na początku nastawieni do siebie z niechęcią – przede wszystkim z powodu różnicy charakterów, sposobu spędzania wolnego czasu, zainteresowań – z czasem jednak się zaprzyjaźniają i zakochują.

Rzeczywiście, w tym właśnie momencie właściciele przedziwnych psaków postanowili je przewietrzyć i Ola z Łukaszem mieli sporo śmiechu, komentując wygląd psów i ich podobieństwo do właścicieli. Śmiejąc się i przepychając, dotarli nad Wisłę.

– Zobacz, jak... zachodzi.

Ola zatrzymała się na chwilę, zauroczona pięknym pomarańczowym niebem. Łukasz stał obok i oboje w milczeniu podziwiali wspaniały zachód słońca.

E. Nowak, *Pajaczek na rowerze*, wyd. Greg, Kraków 2018, s. 65.

Na podstawie tego fragmentu powieści *Pajaczek na rowerze* można omówić z uczniami wartości płynące z sympatii. Przyjaźń i miłość to uczucia

towarzyszące okresowi nauki w szkole. Rodzące się w młodym człowieku uczucia to nieodłączna część życia w ogóle i życia w społeczności szkolnej. Relacja przyjaźni i uczucie miłości mogą pomóc w trudnych sytuacjach, np. konfliktów z rówieśnikami czy problemów w domu rodzinnym.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Człowiek nie może żyć bez miłości. Człowiek pozostaje dla siebie istotą niezrozumiałą, jego życie jest pozbawione sensu, jeśli nie objawi mu się Miłość, jeśli nie spotka się z Miłością, jeśli jej nie dotknie i nie uczyni w jakiś sposób swoją, jeśli nie znajdzie w niej żywego uczestnictwa.

RHm 10.

AL 95.

Miłość sprawia, że ostatecznie dążymy do powszechnej komunii. Nikt nie dojrzewa ani nie osiąga swej pełni izolując się. Ze względu na swoją dynamikę, miłość wymaga coraz większej otwartości, większej zdolności do akceptowania innych, w niekończącym się procesie, który jednoczy wszystkie peryferie na drodze do pełnego poczucia wzajemnej przynależności. Jezus nam powiedział: „wy wszyscy jesteście braćmi” (Mt 23,8).

ŚDM 2020.

Ewangelia powiada, że młodzieniec „zaczął mówić” (Łk 7,15). Pierwszą reakcją osoby, która została dotknięta i przywrócona do życia przez Chrystusa, jest wyrażenie siebie, ukazanie bez lęku i bez kompleksów tego, co posiada w swym wnętrzu, swojej osobowości, pragnień, potrzeb i marzeń. Może nigdy wcześniej tego nie czyniła, była przekonana, że nikt nie może jej zrozumieć!

Mówić oznacza także nawiązywać relację z innymi. Kiedy jesteś „martwy”, zamykasz się w sobie, relacje zostają przerwane lub stają się powierzchowne, fałszywe, obłudne. Kiedy Jezus przywraca nam życie, „oddaje” nas innym (por. w. 15).

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Błogosławcie tych, którzy was prześladowają! Błogosławcie, a nie złorzeczcie! Weselcie się z tymi, którzy się weselą, płaczcie z tymi, którzy płaczą. Bądźcie między sobą jednomyślni. Nie gońcie za wielkością, lecz niech was pociąga to, co pokorne. Nie uważajcie sami siebie za mądrych! Nikomu złem za złe nie odpłacajcie. Starajcie się dobrze czynić wszystkim ludziom. Jeżeli to jest możliwe, o ile to od was zależy, życie w zgodzie ze wszystkimi ludźmi. Umiłowani, nie wymierzajcie sami sobie sprawiedliwości, lecz pozostawcie to pomście Bożej. Napisano bowiem: Do Mnie należy pomsta, Ja wymierzę zapłatę – mówi Pan – ale: Jeżeli nieprzyjacieli twój cierpi głód – nakarm go. Jeżeli pragnie – napój go. Tak bowiem czyniąc, węgle żarzące zgromadzisz nad jego głowę. Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj!

Rz 12,14-21;
por. Rdz 43,1-34;
Mt 21,28-32.

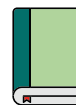
3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Człowiek posiada wiele uczuć. Najbardziej podstawowym uczuciem jest miłość spowodowana upodobaniem do dobra. Miłość wywołuje pragnienie nieobecnego dobra i nadzieję na jego uzyskanie. Pragnienie to kończy się przyjemnością i radością z posiadanego dobra. Bojaźń przed złem wywołuje nienawiść, wstręt i lęk przed złem przyszłym. Bojaźń ta kończy się smutkiem z powodu istniejącego zła lub gniewem, który się mu sprzeciwia.

KKK 1765;
por. 1700; 1763.

IV. LITERATURA

Campbell R., Chapman G., *Sztuka okazywania miłości dorosłym dzieciom*, tłum. E. Pachciarek, Oficyna Wydawnicza Vocatio, Warszawa 2004.

Człowiek – osoba – płeć, red. M. Wójcik, wyd. Fundacja Pomoc Rodzinie, Łomianki 1998.

Doldi M., *Odpowiedzi na pytania o miłość i uczucia*, tłum. E. Łukaszyk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.

Dziubaty E., *Odnaleźć miejsce w sercu. Dlaczego mamy bronić życia? Co powinniśmy wiedzieć o adopcji?*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2004.

Franciszek, *Orędzie na XXXV ŚDM 2020 r. «Młodzieńcze, tobie mówię wstań»* (por. Łk 7,14), Rzym, 11.02.2020, „Libreria Editrice Vaticana”, [online:] https://www.vatican.va/content/francesco/pl/messages/youth/documents/papa-francesco_20200211_messaggio-giovani_2020.html [dostęp: 31.07.2021].

Franciszek, *Posynodalna adh. «Amoris laetitia». O miłości w rodzinie*, Wydawnictwo M, Kraków 2016.

Jan Paweł II, *Enc. Redemptor hominis*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 25-62.

Kasdepke G., *Co to znaczy...*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 64-65.

- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Mit o Orfeuszu i Eurydyce*, w: A. Nożyńska-Demianiuk, *Mity greckie*, wyd. Ibis, Poznań 2018, s. 97-99.
- Mit o Tezeuszu i Ariadnie*, w: A. Nożyńska-Demianiuk, *Mity greckie*, wyd. Ibis, Poznań 2018, s. 106-111.
- Müller W., *Pozwól sobie na siebie. Sztuka bycia dla siebie dobrym*, tłum. B. Szlagor, wyd. Salwator, Kraków 2005.
- Nowak E., *Pajaczek na rowerze*, wyd. Greg, Kraków 2018.
- Orłóń M., *O Wandzie, co nie chciała Niemca*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 148-150.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Pulikowski J., *Ewa czuje inaczej. Warto zadbać o uczucia*, Inicjatywa Wydawnicza Jerozolima, Poznań 2008.
- Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 10. Teologia ciała w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2018.
- Wojciszke B., *Psychologia miłości. Intymność, namiętność, zobowiązanie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2020.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.

FILM EDUKACYJNY

Jakie wartości niesie sympatia?

<https://youtu.be/1mgyeqIjBOK>

